

Pielęgniarstwo chirurgiczne
redakcja naukowa dr n. med. Lucyna Ścisło

„Pielęgniarstwo chirurgiczne” to nowoczesna publikacja poświęcona problemom związanym z opieką nad pacjentami leczonymi chirurgicznie. Książka została przygotowana przez doświadczonych pracowników Wydziału Nauk o Zdrowiu UJ CM, Wydziału Lekarskiego UJ CM, Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie oraz innych szpitali specjalistycznych.

W sześciu częściach publikacji autorzy przedstawili:

- nowoczesne założenia teoretyczne opieki pielęgniarskiej oraz aktualne możliwości ich wykorzystania w procesie pielęgnowania pacjenta,
- podstawy opieki chirurgicznej uwzględniające zagadnienia kliniczne niezbędne w procesie opieki nad pacjentem leczonym chirurgicznie,
- schorzenia z zakresu chirurgii podstawowej, z uwzględnieniem nowoczesnego podejścia do leczenia chirurgicznego (protokół ERAS),
- zagadnienia chirurgii specjalistycznej, m.in. podstawy transplantologii, schorzenia układu moczowo-płciowego, zabiegi bariatryczne oraz odrębności leczenia chirurgicznego osób w wieku podeszłym,
- sytuacje zdrowotne pacjentów w danych jednostkach chorobowych, diagnozy pielęgniarskie i interwencje oraz oczekiwane wyniki opieki,
- edukację terapeutyczną pacjentów w środowisku domowym w zakresie przygotowania do samoopieki.

„Pielęgniarstwo chirurgiczne” adresowane jest do studentów kierunku pielęgniarstwo i innych kierunków medycznych oraz pielęgniarek sprawujących opiekę nad pacjentem na oddziałach chirurgicznych różnych specjalności, jak również doskonalących się w ramach szkoleń zawodowych, kursów kwalifikacyjnych i specjalizacji zawodowych.

Spis treści

CZEŚĆ I. ZAŁOŻENIA OPIEKI PIELĘGNISPARKIEJ30

1. Naukowe podstawy praktyki pielęgniarskiej - Lucyna Ścisło32

1.1. Wprowadzenie32

1.2. Teorie pielęgniarstwa32

1.3. Proces pielęgnowania34

2. Dokumentowanie świadczonej opieki nad pacjentem40

2.1. Dokumentacja procesu pielęgnowania pacjenta42

2.2. Dokumentowanie danych pacjenta na oddziale chirurgicznym43

CZEŚĆ II. PODSTAWY OPIEKI CHIRURGICZNEJ52

3. Gospodarka wodno-elektrolitowa - Tomasz Gach, Mirosław Szura54

3.1. Przedziały wodne organizmu54

3.2. Bilans płynów55

3.3. Ocena zapotrzebowania oraz utrata płynów i elektrolitów56

3.4. Uzupełnianie płynów i elektrolitów58

3.5. Zaburzenia wodno-elektrolitowe60

3.5.1. Zaburzenia równowagi wody, sodu i chloru60

3.5.2. Zaburzenia gospodarki potasowej65

3.5.3. Zaburzenia gospodarki magnezowej66

3.5.4. Zaburzenia gospodarki wapniowej67

3.5.5. Zaburzenia gospodarki fosforanowej68

3.6. Równowaga kwasowo-zasadowa69

3.6.1. Zaburzenia równowagi kwasowo-zasadowej71

3.7. Współdział pielęgniarki w postępowaniu w przypadku zaburzeń gospodarki wodno-elektrolitowej i kwasowo-zasadowej74

4. Patofizjologia reakcji organizmu na uraz - Tomasz Gach, Mirosław Szura76

4.1. Inicjacja odpowiedzi na uraz76

4.2. Reakcja hormonalna na uraz78

4.3. Regulacja przemiany materii80

4.3.1. Faza kataboliczna80

4.3.2. Faza anaboliczna (rekonwalescencji)82

5. Wstrząs - Tomasz Gach, Mirosław Szura83

5.1. Definicja wstrząsu83

5.2. Patofizjologia wstrząsu83

5.3. Objawy wstrząsu85

5.4. Diagnostyka wstrząsu85

5.5. Ogólne zasady leczenia i postępowania we wstrząsie86

5.6. Rodzaje wstrząsu87

5.6.1. Wstrząs hipowolemiczny87

5.6.2. Wstrząs kardiogeny88

5.6.3. Wstrząs obturacyjny88

5.6.4. Wstrząs septyczny88

5.6.5. Wstrząs anafilaktyczny89

5.6.6. Wstrząs neurogeny89

5.7. Współdział pielęgniarki w postępowaniu w przypadku wystąpienia wstrząsu90

6. Leczenie krwią, jej składnikami i preparatami zastępczymi na oddziale chirurgicznym - Anita Orzeł-Nowak, Magdalena Staszkievicz91

6.1. Podstawy kliniczne hemostazy91

6.2. Krew i jej składniki93

6.3. Preparaty zastępcze95

6.4. Podstawowe zasady krwiolecznictwa96

6.5. Powikłania poprzetoczeniowe97

6.5.1. Wczesne powikłania poprzetoczeniowe97

6.6. Transfuzja krwi i jej składników w okresie okołoperacyjnym100

6.5.2. Późne powikłania poprzetoczeniowe	100
6.6.1. Przetaczanie przedoperacyjne	100
6.6.2. Przetaczanie śródoperacyjne	101
6.7. Diagnozy pielęgniarские w przypadku leczenia krwią i jej składnikami	102
6.6.3. Przetaczanie pooperacyjne	102
7. Zakażenia związane z opieką medyczną - zakażenia w chirurgii - Anita Orzeł-Nowak	108
7.1. Definicja i czynniki ryzyka zakażenia związanego z opieką medyczną	108
7.2. Drogi przenoszenia drobnoustrojów	109
7.3. Rodzaje zakażeń	111
7.4. Mikrobiologia zakażeń szpitalnych na oddziałach chirurgicznych	112
7.4.1. Drobnoustroje wielolekooporne (MDRO, Multi-Drug Resistant Organisms)	113
7.4.2. Zakażenia Clostridioides (Clostridium) difficile	115
7.5. Profilaktyka zakażeń	116
7.6. Kryteria rozpoznania zakażeń na oddziale chirurgicznym	119
7.7. Zakażenie miejsca operowanego (ZMO)	119
7.8. Zakażenia związane z cewnikiem donaczyniowym	124
7.9. Zakażenie układu moczowego (ZUM)	129
7.10. Szpitalne zapalenie płuc, pooperacyjne zapalenie płuc	131
7.11. Sytuacja zdrowotna pacjenta narażonego na wystąpienie zakażeń szpitalnych na oddziale chirurgicznym	132
7.12. Diagnozy pielęgniarские po zabiegu operacyjnym dotyczące zakażeń szpitalnych	133
7.13. Edukacja terapeutyczna pacjenta po zabiegu operacyjnym w zakresie samoopieki w środowisku domowym	136
8. Badania diagnostyczne w chirurgii - Antoni M. Szczepanik, Szymon Pietruszka	138
8.1. Wprowadzenie do badań diagnostycznych	138
8.2. Badania obrazowe	140
8.2.1. Rentgenografia klasyczna	141
8.2.2. Tomografia komputerowa	143
8.2.3. Tomografia rezonansu magnetycznego	146
8.2.4. Scyntygrafia i SPECT	149
8.2.5. Pozytonowa tomografia emisyjna (PET, Positron Emission Tomography)	150
8.2.6. Ultrasonografia (USG)	151
8.3. Badania endoskopowe przewodu pokarmowego	153
8.3.1. Gastroskopia	154
8.3.2. Kolonoskopia	156
8.3.3. Endoskopowa wsteczna cholangiopankreatografia (EWCP, ERCP, Endoscopic Retrograde Cholangiopancreatography)	158
8.3.4. Inne zabiegi endoskopowe	161
9. Rodzaje ran i postępowanie z ranami - Lucyna Ścisło	162
9.1. Rodzaje ran	162
9.2. Proces gojenia rany	165
9.3. Sposoby gojenia rany	166
9.4. Powikłania w procesie gojenia rany	167
9.5. Zakażenie rany	167
9.6. Postępowanie z raną	169
9.7. Rany przewlekłe	170
9.7.1. Postępowanie z raną przewlekłą	171
9.7.2. Zastosowanie opatrunków specjalistycznych	173
9.7.3. Terapia podciśnieniowa	175
9.7.4. Hiperbaria tlenowa	177
10. Interwencja żywieniowa u chorych chirurgicznych - Stanisław Kłęk	178
10.1. Podejście praktyczne do leczenia żywieniowego na oddziale chirurgii	178
10.2. Interwencje u pacjentów z dużym ryzykiem żywieniowym	180
10.3. Poradnictwo dietetyczne	182
10.3.1. Doustne suplementy pokarmowe	182

10.4. Żywienie dojelitowe drogą sztuczną (zgłębnik, przetoka odżywcza)	183
10.5. Żywienie pozajelitowe (dożylnie)	184
10.6. Zapotrzebowanie na składniki odżywcze	185
10.7. Żywienie po zabiegu operacyjnym	186
CZĘŚĆ III. OKRES OKOŁOOPERACYJNY	190
11. Nowoczesna opieka okołoperacyjna - protokół ERAS - Stanisław Kłęk	192
11.1. Czynniki wpływające na gojenie ran i zespoleń	192
11.2. Odrębności nowoczesnej opieki okołoperacyjnej	193
11.3. Kryteria wypisu pacjenta do domu	201
12. Opieka nad chorym w okresie okołoperacyjnym - Elżbieta Walewska	203
12.1. Przygotowanie pacjenta do zabiegu operacyjnego w trybie planowanym	206
12.2. Diagnozy pielęgniarskie przed zabiegiem operacyjnym	217
12.3. Przygotowanie pacjenta do zabiegu operacyjnego w trybie nagłym	218
12.4. Postępowanie po zabiegu operacyjnym z uwzględnieniem znieczulenia	219
12.4.1. Rodzaje znieczulenia	219
12.4.2. Niezamierzona okołoperacyjna hipotermia	221
12.4.3. Przekazanie pacjenta z bloku operacyjnego i przyjęcie na oddział pooperacyjny	222
12.5. Zapobieganie powikłaniom pooperacyjnym w dobie zabiegu	228
12.6. Diagnozy pielęgniarskie w dobie zabiegu operacyjnego	229
12.7. Zapobieganie powikłaniom pooperacyjnym w kolejnych dniach po zabiegu	239
12.8. Diagnozy pielęgniarskie w kolejnych dniach po zabiegu operacyjnym	239
12.9. Edukacja terapeutyczna pacjenta po zabiegu operacyjnym w zakresie samoopieki w środowisku domowym	245
CZĘŚĆ IV. CHOROBY GÓRNEGO I DOLNEGO ODCINKA PRZEWODU POKARMOWEGO	250
13. Ostre chirurgiczne choroby jamy brzusznej - „ostry brzuch” - Mariusz Kózka	252
13.1. Zapalenie otrzewnej	252
13.1.1. Etiologia zapalenia otrzewnej	252
13.1.2. Objawy miejscowe zapalenia otrzewnej	253
13.1.3. Objawy ogólne zapalenia otrzewnej	254
14. Opieka nad pacjentem z nieoperacyjnym rakiem przełyku - Elżbieta Walewska	256
14.1. Zarys kliniczny raka przełyku	256
14.1.1. Epidemiologia	256
14.1.2. Etiopatogeneza	257
14.1.3. Objawy	258
14.1.4. Diagnostyka raka przełyku	258
14.1.5. Leczenie raka przełyku	259
14.2. Diagnozy pielęgniarskie w przypadku nieoperacyjnego raka przełyku	260
14.3. Sytuacja zdrowotna pacjenta po endoskopowym protezowaniu przełyku	267
14.4. Diagnozy pielęgniarskie po endoskopowym protezowaniu przełyku	267
14.5. Sytuacja zdrowotna pacjenta z założoną przezskórną endoskopową gastrostomią	269
14.6. Diagnozy pielęgniarskie po założeniu przezskórnej endoskopowej gastrostomii	270
14.7. Edukacja terapeutyczna pacjenta z gastrostomią w zakresie samoopieki w środowisku domowym	278
15. Opieka nad pacjentem ze schorzeniami żołądka i dwunastnicy - Lucyna Ścisło	280
15.1. Zarys kliniczny wybranych schorzeń żołądka i dwunastnicy	280
15.1.1. Rodzaje schorzeń żołądka i dwunastnicy	281
15.1.2. Diagnostyka schorzeń żołądka i dwunastnicy	284
15.1.3. Leczenie schorzeń żołądka i dwunastnicy	285
15.1.4. Powikłania po zabiegu operacyjnym - resekcji żołądka	289
15.2. Przygotowanie pacjenta do zabiegu operacyjnego w przypadku raka żołądka	290
15.3. Diagnozy pielęgniarskie przed zabiegiem operacyjnym w przypadku raka żołądka	291
15.4. Sytuacja zdrowotna pacjenta po zabiegu operacyjnym - całkowitej resekcji żołądka	293
15.5. Diagnozy pielęgniarskie po zabiegu operacyjnym - całkowitej resekcji żołądka	296
15.6. Edukacja terapeutyczna pacjenta po całkowitej resekcji żołądka w zakresie samoopieki w środowisku domowym	305

- 16. Opieka nad pacjentem z krwawieniem do górnego i dolnego odcinka przewodu pokarmowego - Elżbieta Walewska307
 - 16.1. Zarys kliniczny krwawienia do górnego i dolnego odcinka przewodu pokarmowego307
 - 16.1.1. Krwawienie do górnego odcinka przewodu pokarmowego - rodzaje schorzeń307
 - 16.1.2. Diagnostyka krwawienia do górnego odcinka przewodu pokarmowego309
 - 16.1.3. Leczenie w przypadku wystąpienia objawów krwawienia do górnego odcinka przewodu pokarmowego310
 - 16.1.4. Ocena ryzyka nawrotu krwawienia314
 - 16.1.5. Krwawienie do dolnego odcinka przewodu pokarmowego - rodzaje schorzeń315
 - 16.1.6. Diagnostyka krwawienia do dolnego odcinka przewodu pokarmowego316
 - 16.2. Sytuacja zdrowotna pacjenta w przypadku krwawienia do przewodu pokarmowego317
 - 16.1.7. Leczenie w przypadku wystąpienia objawów krwawienia do dolnego odcinka przewodu pokarmowego317
 - 16.3. Diagnozy pielęgniarские w przypadku krwawienia do górnego i dolnego odcinka przewodu pokarmowego318
 - 16.4. Edukacja terapeutyczna pacjenta po przebytych krwawieniach w zakresie samoopieki w środowisku domowym325
- 17. Opieka nad pacjentem ze schorzeniami pęcherzyka żółciowego, dróg żółciowych i wątroby - Lucyna Ścisło327
 - 17.1. Zarys kliniczny wybranych schorzeń pęcherzyka żółciowego, dróg żółciowych i wątroby327
 - 17.1.1. Rodzaje schorzeń pęcherzyka żółciowego, dróg żółciowych i wątroby329
 - 17.1.2. Diagnostyka schorzeń pęcherzyka żółciowego, dróg żółciowych i wątroby335
 - 17.1.3. Leczenie schorzeń pęcherzyka żółciowego, dróg żółciowych i wątroby337
 - 17.2. Przygotowanie pacjenta do zabiegu operacyjnego w przypadku kamicy pęcherzyka żółciowego, dróg żółciowych oraz schorzeń nowotworowych341
 - 17.3. Diagnozy pielęgniarские przed zabiegiem operacyjnym w przypadku kamicy pęcherzyka żółciowego, dróg żółciowych oraz schorzeń nowotworowych342
 - 17.3.1. Diagnozy pielęgniarские w przypadku nagłego wystąpienia objawów chorobowych342
 - 17.3.2. Diagnozy pielęgniarские w przypadku wystąpienia żółtaczki mechanicznej344
 - 17.3.3. Diagnozy pielęgniarские w przypadku zaplanowanych badań diagnostycznych347
 - 17.3.4. Diagnozy pielęgniarские w przypadku zakwalifikowania pacjenta do zabiegu operacyjnego350
 - 17.4. Sytuacja zdrowotna pacjenta po zabiegu operacyjnym usunięcia pęcherzyka żółciowego i kamieni z przewodu żółciowego wspólnego351
 - 17.5. Diagnozy pielęgniarские po zabiegu operacyjnym usunięcia pęcherzyka żółciowego i kamieni z przewodu żółciowego wspólnego353
 - 17.6. Edukacja terapeutyczna pacjenta po usunięciu pęcherzyka żółciowego i kamieni z przewodu żółciowego wspólnego w zakresie samoopieki w środowisku domowym356
 - 17.7. Sytuacja zdrowotna pacjenta po zabiegu paliatywnym z powodu raka wątroby ze współistniejącą żółtaczką357
 - 17.8. Diagnozy pielęgniarские u pacjenta po zabiegu paliatywnym z powodu raka wątroby ze współistniejącą żółtaczką359
 - 17.9. Edukacja terapeutyczna pacjenta i jego rodziny po paliatywnym zabiegu operacyjnym z powodu raka wątroby w zakresie samoopieki w środowisku domowym365
- 18. Opieka nad pacjentem ze schorzeniami trzustki - Magdalena Staszkievicz367
 - 18.1. Zarys kliniczny wybranych schorzeń trzustki367
 - 18.1.1. Rodzaje schorzeń trzustki368
 - 18.1.2. Diagnostyka schorzeń trzustki372
 - 18.1.3. Leczenie schorzeń trzustki373
 - 18.1.4. Powikłania po zabiegu operacyjnym - resekcji trzustki376
 - 18.2. Sytuacja zdrowotna pacjenta z ostrym zapaleniem trzustki leczonym zachowawczo377
 - 18.3. Diagnozy pielęgniarские w przebiegu ostrego zapalenia trzustki w przypadku leczenia zachowawczego378
 - 18.4. Edukacja terapeutyczna pacjenta po przebytych ostrym zapaleniu trzustki w zakresie samoopieki w środowisku domowym387
 - 18.5. Przygotowanie pacjenta do zabiegu operacyjnego z powodu raka trzustki388

- 18.6. Diagnozy pielęgniarskie przed zabiegiem operacyjnym z powodu raka trzustki389
- 18.7. Sytuacja zdrowotna pacjenta po zabiegu operacyjnym - resekcji trzustki393
- 18.8. Diagnozy pielęgniarskie po zabiegu operacyjnym - resekcji trzustki394
- 18.9. Edukacja terapeutyczna pacjenta po zabiegu operacyjnym z powodu raka trzustki w zakresie samoopieki w środowisku domowym399
- 19. Opieka nad pacjentem ze schorzeniami jelit - Maria Kózka401
 - 19.1. Zarys kliniczny wybranych schorzeń jelit401
 - 19.1.1. Rodzaje schorzeń jelit402
 - 19.1.2. Diagnostyka schorzeń jelit405
 - 19.1.3. Leczenie schorzeń jelit405
 - 19.1.4. Powikłania pooperacyjne po wytworzeniu przetoki jelitowej (stomii)407
 - 19.1.5. Przetoka jelitowa - rodzaje i pielęgnacja410
 - 19.2. Przygotowanie pacjenta do zabiegu operacyjnego wytworzenia przetoki jelitowej415
 - 19.3. Diagnozy pielęgniarskie przed zabiegiem operacyjnym wytworzenia przetoki jelitowej417
 - 19.4. Sytuacja zdrowotna pacjenta po zabiegu operacyjnym wytworzenia przetoki jelitowej419
 - 19.5. Diagnozy pielęgniarskie po zabiegu operacyjnym wytworzenia przetoki jelitowej420
 - 19.6. Edukacja terapeutyczna pacjenta ze stomią jelitową w zakresie samoopieki w środowisku domowym428
- 20. Opieka nad pacjentem z niedrożnością jelit - Lucyna Ścisło431
 - 20.1. Zarys kliniczny niedrożności jelit431
 - 20.1.1. Niedrożność mechaniczna, czynnościowa i porażenna jelit432
 - 20.1.2. Diagnostyka niedrożności jelit435
 - 20.1.3. Leczenie niedrożności jelit436
 - 20.2. Przygotowanie pacjenta do zabiegu operacyjnego w przypadku niedrożności mechanicznej jelit438
 - 20.3. Sytuacja zdrowotna pacjenta z niedrożnością mechaniczną jelit przed zabiegiem operacyjnym438
 - 20.4. Diagnozy pielęgniarskie przed zabiegiem operacyjnym w przypadku niedrożności mechanicznej jelit439
 - 20.5. Sytuacja zdrowotna pacjenta po zabiegu operacyjnym z powodu niedrożności mechanicznej jelit442
 - 20.6. Diagnozy pielęgniarskie po zabiegu operacyjnym z powodu niedrożności mechanicznej jelit443
 - 20.7. Edukacja terapeutyczna pacjenta po zabiegu operacyjnym z powodu niedrożności mechanicznej jelit w zakresie samoopieki w środowisku domowym448
- 21. Opieka nad pacjentem ze schorzeniami wyrostka robaczkowego - Anita Orzeł-Nowak450
 - 21.1. Zarys kliniczny wybranych schorzeń wyrostka robaczkowego450
 - 21.1.1. Rodzaje schorzeń wyrostka robaczkowego450
 - 21.1.2. Diagnostyka schorzeń wyrostka robaczkowego452
 - 21.1.3. Leczenie schorzeń wyrostka robaczkowego453
 - 21.2. Przygotowanie pacjenta do zabiegu operacyjnego z powodu ostrego zapalenia wyrostka robaczkowego454
 - 21.3. Postępowanie z pacjentem po zabiegu operacyjnym usunięcia wyrostka robaczkowego454
- 22. Opieka nad pacjentem z przepukliną brzuszną - Mirosław Szura 456
 - 22.1. Zarys kliniczny przepuklin brzusznych456
 - 22.1.1. Przepukliny pachwiny458
 - 22.1.2. Przepuklina pępkowa464
 - 22.1.3. Przepuklina kresy białej466
 - 22.1.4. Przepukliny pooperacyjne466
 - 22.1.5. Przepukliny rzadkie468
 - 22.2. Przygotowanie pacjenta do zabiegu operacyjnego w przypadku przepukliny brzusznej470
 - 22.3. Sytuacja zdrowotna pacjenta po zabiegu operacyjnym z powodu przepukliny471
 - 22.4. Edukacja terapeutyczna pacjenta po zabiegu operacyjnym z powodu przepukliny brzusznej w zakresie samoopieki w środowisku domowym472
- CZEŚĆ V. CHIRURGIA SPECJALISTYCZNA 476
- 23. Opieka nad pacjentem ze schorzeniami naczyń tętniczych - Mariusz Kózka, Maria Kózka478

23.1. Zarys kliniczny wybranych schorzeń naczyń tętniczych	478
23.1.1. Rodzaje schorzeń naczyń tętniczych	480
23.1.2. Diagnostyka schorzeń naczyń tętniczych	484
23.1.3. Leczenie schorzeń naczyń tętniczych	486
23.1.4. Powikłania po zabiegach z powodu schorzeń naczyń tętniczych	488
23.2. Sytuacja zdrowotna pacjenta po zabiegu operacyjnym z powodu schorzeń naczyń tętniczych	489
23.3. Diagnozy pielęgniarskie w przypadku schorzeń naczyń tętniczych	491
23.4. Edukacja terapeutyczna pacjenta po zabiegu operacyjnym z powodu schorzeń naczyń tętniczych w zakresie samoopieki w środowisku domowym	495
24. Opieka nad pacjentem ze schorzeniami naczyń żylnych - Mariusz Kózka, Maria Kózka	497
24.1. Zarys kliniczny wybranych schorzeń naczyń żylnych	497
24.1.1. Rodzaje schorzeń naczyń żylnych	498
24.1.2. Diagnostyka schorzeń naczyń żylnych	501
24.1.3. Leczenie schorzeń naczyń żylnych	502
24.2. Sytuacja zdrowotna pacjenta po zabiegu operacyjnym z powodu schorzeń naczyń żylnych	505
24.3. Diagnozy pielęgniarskie w przypadku schorzeń naczyń żylnych	506
24.4. Edukacja terapeutyczna pacjenta po zabiegu operacyjnym z powodu schorzeń naczyń żylnych w zakresie samoopieki w środowisku domowym	508
25. Opieka nad pacjentem ze schorzeniami tarczycy - Elżbieta Walewska, Lucyna Ścisło	510
25.1. Zarys kliniczny wybranych schorzeń tarczycy	510
25.1.1. Rodzaje schorzeń tarczycy	510
25.1.2. Diagnostyka schorzeń tarczycy	514
25.1.3. Leczenie schorzeń tarczycy	514
25.1.4. Powikłania pooperacyjne po usunięciu tarczycy	515
25.2. Przygotowanie pacjenta do zabiegu operacyjnego w przypadku schorzeń tarczycy	516
25.3. Diagnozy pielęgniarskie przed zabiegiem operacyjnym w przypadku schorzeń tarczycy	516
25.4. Sytuacja zdrowotna pacjenta po zabiegu operacyjnym usunięcia tarczycy	519
25.5. Diagnozy pielęgniarskie po zabiegu operacyjnym usunięcia tarczycy	520
25.6. Edukacja terapeutyczna pacjenta po zabiegu operacyjnym usunięcia tarczycy w zakresie samoopieki w środowisku domowym	525
26. Opieka nad pacjentką z rakiem piersi - Anita Orzeł-Nowak	527
26.1. Zarys kliniczny raka piersi	527
26.1.1. Stadia zaawansowania i klasyfikacja raka piersi	528
26.1.2. Diagnostyka raka piersi	532
26.1.3. Leczenie chirurgiczne raka piersi	535
26.2. Przygotowanie pacjentki do zabiegu operacyjnego - mastektomii	537
26.3. Diagnozy pielęgniarskie przed zabiegiem operacyjnym z powodu raka piersi	538
26.4. Sytuacja zdrowotna pacjentki po radykalnym zabiegu operacyjnym usunięcia piersi	538
26.5. Diagnozy pielęgniarskie po zabiegu operacyjnym - mastektomii i limfadenektomii pachowej	539
26.6. Edukacja terapeutyczna pacjentki po mastektomii w zakresie samoopieki w środowisku domowym	542
27. Podstawowe zagadnienia transplantacji narządów - Irena Milaniak	546
27.1. Zarys kliniczny i prawny przeszczepiania narządów	546
27.2. Kwalifikacja biorcy przeszczepu	549
27.3. Przygotowanie pacjenta do zabiegu operacyjnego przeszczepienia narządów	550
27.4. Przeszczepienie narządu	553
27.5. Powikłania po przeszczepieniu narządów	553
27.6. Diagnozy pielęgniarskie przed zabiegiem operacyjnym przeszczepienia narządów	554
27.7. Sytuacja zdrowotna pacjenta po zabiegu operacyjnym przeszczepienia nerki	557
27.8. Diagnozy pielęgniarskie wczesnego okresu po zabiegu operacyjnym przeszczepienia nerki	560
27.9. Edukacja terapeutyczna pacjenta po przeszczepieniu nerki w zakresie samoopieki w środowisku domowym	564
28. Opieka nad pacjentem z otyłością olbrzymią leczonym chirurgicznie - Ilona Kawa, Maria Brzegowy, Katarzyna Major	569
28.1. Zarys kliniczny otyłości	569

- 28.1.1. Otyłość prosta569
- 28.2. Epidemiologia otyłości570
- 28.1.2. Otyłość wtórna570
- 28.3. Diagnostyka otyłości571
- 28.4. Leczenie otyłości573
- 28.4.1. Leczenie zachowawcze573
- 28.4.2. Interwencja chirurgiczna573
- 28.5. Przygotowanie pacjenta do zabiegu bariatrycznego z powodu otyłości olbrzymiej577
- 28.6. Diagnozy pielęgniarские przed zabiegiem operacyjnym z powodu otyłości olbrzymiej579
- 28.7. Sytuacja zdrowotna pacjenta po zabiegu laparoskopowej rękawowej resekcji żołądka z powodu otyłości olbrzymiej583
- 28.8. Diagnozy pielęgniarские po zabiegu laparoskopowej rękawowej resekcji żołądka z powodu otyłości olbrzymiej585
- 28.9. Edukacja terapeutyczna pacjenta po zabiegu bariatrycznym w zakresie samoopieki w środowisku domowym592
- 29. Opieka nad pacjentem ze schorzeniami układu moczowo-płciowego - Anna Nowak596
- 29.1. Kamica układu moczowego597
- 29.1.1. Kamica nerkowa598
- 29.1.2. Kamica moczowodowa598
- 29.1.3. Kamica pęcherza moczowego599
- 29.1.4. Kamica cewki moczowej599
- 29.1.5. Diagnostyka kamicy układu moczowego599
- 29.1.6. Leczenie kamicy układu moczowego600
- 29.1.7. Powikłania po zabiegu operacyjnym z powodu kamicy układu moczowego601
- 29.1.8. Przygotowanie pacjenta do zabiegu operacyjnego w przypadku kamicy układu moczowego602
- 29.1.9. Diagnozy pielęgniarские przed zabiegiem operacyjnym z powodu kamicy układu moczowego602
- 29.1.10. Sytuacja zdrowotna pacjenta po zabiegu operacyjnym z powodu kamicy układu moczowego605
- 29.1.11. Diagnozy pielęgniarские po zabiegu operacyjnym z powodu kamicy układu moczowego606
- 29.1.12. Edukacja terapeutyczna pacjenta po zabiegu operacyjnym z powodu kamicy układu moczowego w zakresie samoopieki w środowisku domowym609
- 29.2. Rak pęcherza moczowego611
- 29.2.1. Diagnostyka raka pęcherza moczowego611
- 29.2.2. Leczenie raka pęcherza moczowego612
- 29.2.3. Powikłania po usunięciu pęcherza moczowego613
- 29.2.4. Przygotowanie pacjenta do zabiegu operacyjnego z powodu raka pęcherza moczowego613
- 29.2.5. Diagnozy pielęgniarские przed zabiegiem operacyjnym z powodu raka pęcherza moczowego614
- 29.2.6. Sytuacja zdrowotna pacjenta po zabiegu operacyjnym z powodu raka pęcherza moczowego617
- 29.2.7. Diagnozy pielęgniarские po zabiegu operacyjnym z powodu raka pęcherza moczowego618
- 29.2.8. Edukacja terapeutyczna pacjenta po usunięciu pęcherza moczowego w zakresie samoopieki w środowisku domowym623
- 29.3. Schorzenia gruczołu krokowego625
- 29.3.1. Łagodny rozrost stercza625
- 29.3.2. Rak gruczołu krokowego625
- 29.3.3. Diagnostyka schorzeń gruczołu krokowego626
- 29.3.4. Leczenie schorzeń gruczołu krokowego626
- 29.3.5. Powikłania po resekcji gruczołu krokowego627
- 29.3.6. Przygotowanie pacjenta do zabiegu operacyjnego z powodu schorzeń gruczołu krokowego628
- 29.3.7. Diagnozy pielęgniarские przed zabiegiem operacyjnym z powodu schorzeń gruczołu krokowego628
- 29.3.8. Sytuacja zdrowotna pacjenta po zabiegu operacyjnym z powodu schorzeń gruczołu krokowego630
- 29.3.9. Diagnozy pielęgniarские po zabiegu operacyjnym z powodu schorzeń gruczołu krokowego631

29.3.10. Edukacja terapeutyczna pacjenta po resekcji gruczołu krokowego w zakresie samoopieki w środowisku domowym636

30. Opieka okołoperacyjna nad pacjentem w podeszłym wieku - Elżbieta Walewska, Lucyna Ścisło638

30.1. Ocena ryzyka okołoperacyjnego u pacjenta w podeszłym wieku639

30.2. Edukacja terapeutyczna pacjenta w podeszłym wieku w zakresie przygotowania do zabiegu operacyjnego643

30.3. Opieka nad pacjentem w podeszłym wieku po zabiegu operacyjnym646

CZEŚĆ VI. CHIRURGIA URAZOWA652

31. Opieka nad pacjentem z urazem czaszkowo-mózgowym - Lucyna Ścisło654

31.1. Zarys kliniczny wybranych urazów czaszkowo-mózgowych654

31.1.1. Urazowe uszkodzenia mózgu654

31.1.2. Skutki urazów czaszkowo-mózgowych656

31.1.3. Diagnostyka urazów czaszkowo-mózgowych662

31.1.4. Leczenie urazów czaszkowo-mózgowych663

31.2. Sytuacja zdrowotna pacjenta po urazie czaszkowo-mózgowym665

31.3. Diagnozy pielęgniarские po urazie czaszkowo-mózgowym666

31.4. Edukacja terapeutyczna pacjenta po urazie czaszkowo-mózgowym w zakresie samoopieki w środowisku domowym677

32. Opieka nad pacjentem z urazem narządu ruchu - Lucyna Ścisło679

32.1. Zarys kliniczny wybranych urazów narządu ruchu679

32.1.1. Rodzaje urazów narządu ruchu679

32.1.2. Diagnostyka urazów narządu ruchu686

32.1.3. Leczenie urazów narządu ruchu686

32.2. Sytuacja zdrowotna pacjenta z założonym opatrunkiem gipsowym700

32.3. Diagnozy pielęgniarские w przypadku zastosowania opatrunku gipsowego700

32.4. Edukacja terapeutyczna pacjenta z opatrunkiem gipsowym w zakresie samoopieki w środowisku domowym703

32.5. Sytuacja zdrowotna pacjenta z założonym bezpośrednim wyciągiem szkieletowym704

32.6. Diagnozy pielęgniarские w przypadku założonego bezpośredniego wyciągu szkieletowego706

32.7. Przygotowanie pacjenta do zabiegu operacyjnego w przypadku urazów narządu ruchu710

32.8. Sytuacja zdrowotna pacjenta po zabiegu operacyjnym z powodu urazu kończyny dolnej711

32.9. Diagnozy pielęgniarские po zabiegu operacyjnym z powodu urazu narządu ruchu - kończyny dolnej712

32.10. Edukacja terapeutyczna pacjenta po zabiegu operacyjnym z powodu urazu narządu ruchu - kończyny dolnej w zakresie samoopieki w środowisku domowym714

33. Opieka nad pacjentem po urazie kręgosłupa - Lucyna Ścisło717

33.1. Zarys kliniczny wybranych urazów kręgosłupa717

33.1.1. Rodzaje urazów kręgosłupa717

33.1.2. Diagnostyka urazów kręgosłupa719

33.1.3. Leczenie urazów kręgosłupa719

33.2. Sytuacja zdrowotna pacjenta po urazie kręgosłupa w przypadku leczenia zachowawczego721

33.3. Diagnozy pielęgniarские po urazie kręgosłupa w przypadku leczenia zachowawczego721

33.4. Edukacja terapeutyczna pacjenta po leczeniu zachowawczym z powodu urazu kręgosłupa w zakresie samoopieki w środowisku domowym726

34. Opieka nad pacjentem z obrażeniami klatki piersiowej - Magdalena Staszkievicz728

34.1. Zarys kliniczny wybranych obrażeń klatki piersiowej728

34.1.1. Rodzaje obrażeń klatki piersiowej729

34.1.2. Diagnostyka obrażeń klatki piersiowej732

34.1.3. Powikłania u chorych z obrażeniami klatki piersiowej732

34.1.4. Leczenie obrażeń klatki piersiowej732

34.2. Sytuacja zdrowotna pacjenta z obrażeniami klatki piersiowej734

34.3. Diagnozy pielęgniarские w przypadku obrażeń klatki piersiowej734

34.4. Edukacja terapeutyczna pacjenta w zakresie samoopieki w środowisku domowym po urazie klatki piersiowej739

- 35. Opieka nad pacjentem z obrażeniami narządów jamy brzusznej - Magdalena Staszkiwicz741
 - 35.1. Zarys kliniczny wybranych obrażeń narządów jamy brzusznej741
 - 35.1.1. Rodzaje obrażeń narządów jamy brzusznej741
 - 35.1.2. Diagnostyka obrażeń narządów jamy brzusznej744
 - 35.1.3. Leczenie obrażeń jamy brzusznej745
 - 35.2. Sytuacja zdrowotna pacjenta z obrażeniami narządów jamy brzusznej w przypadku leczenia zachowawczego746
 - 35.1.4. Powikłania pooperacyjne u chorych z obrażeniami narządów jamy brzusznej746
 - 35.3. Diagnozy pielęgniarские w przypadku leczenia zachowawczego obrażeń narządów jamy brzusznej747
 - 35.4. Edukacja terapeutyczna pacjenta po urazie narządów jamy brzusznej w zakresie samoopieki w środowisku domowym753
- 36. Opieka nad pacjentem z oparzeniem i odmrożeniem - Magdalena Staszkiwicz755
 - 36.1. Oparzenia755
 - 36.1.1. Zarys kliniczny oparzeń755
 - 36.1.2. Sytuacja zdrowotna pacjenta z oparzeniem761
 - 36.1.3. Diagnozy pielęgniarские w przypadku pacjenta z oparzeniem762
 - 36.2. Następstwa działania zimna768
 - 36.1.4. Edukacja terapeutyczna pacjenta z oparzeniem w zakresie samoopieki w środowisku domowym768
 - 36.2.1. Zarys kliniczny następstw działania zimna768
 - 36.2.2. Sytuacja zdrowotna pacjenta z odmrożeniem771
 - 36.2.3. Diagnozy pielęgniarские w przypadku pacjenta z odmrożeniem771
 - 36.2.4. Edukacja terapeutyczna pacjenta z odmrożeniem w zakresie samoopieki w środowisku domowym776
- 37. Opieka nad pacjentem z ciężkimi obrażeniami ciała - Magdalena Staszkiwicz778
 - 37.1. Zarys kliniczny ciężkich obrażeń ciała778
 - 37.1.1. Rodzaje ciężkich obrażeń ciała778
 - 37.1.2. Diagnostyka ciężkich obrażeń ciała780
 - 37.2. Interwencje w opiece nad pacjentem w przypadku ciężkich obrażeń ciała781
 - 37.1.3. Postępowanie w przypadku ciężkich obrażeń ciała781
 - 37.3. Diagnozy pielęgniarские w przypadku ciężkich obrażeń ciała784
 - 37.4. Edukacja terapeutyczna pacjenta w przypadku ciężkich obrażeń ciała w zakresie samoopieki w środowisku domowym786
- SKOROWIDZ789